

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulvm Vlt. Non debet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Not. II. Ad quartam testium productionem aliquis admittendus non est, nisi præstito prius juramento legali, ut habetur in cit. *S. Quia verò. authent. de testib. collat. 7.* & dixi in c. 15. hoc tit.

CAPITVLVM VLT.

Non debet.

PARAPHRASIS.

Accusatus de crimine, pendente accusatione, ad testificandum in causâ criminali, admittendus non est, præterquam in criminibus exceptis, quandoquidem eiusmodi accusatus, nisi innocentiam suam ostenderit, ab accusando quoque, & Ordinum susceptione repellitur.

SUMMARIUM.

1. Accusatus de crimine, dum accusatio pendet, vel innocentia non est ostensa, testis legalis integer esse non potest.
2. Nec admittendus ad accusandum, & ad Ordinum susceptionem.
3. Multò minus ad beneficia & Prælaturas promovendus.
4. Cantela, ne quis his constitutionibus abutatur in fraudem.
5. Præiudicium aut commoditas concessa à jure non debet prodesse ei, qui per fraudem eam procuravit.
6. Accusatus & denunciatus etiam charitativa tantum denuntiatione de crimine, pendente accusatione, non potest accusator esse aut testis in causâ criminali, neq; ad beneficia & ordines promoveri, etiam quando ex officio iudicis proceditur contra aliquem.

NOT. I. Accusati de crimine, dum accusatio pendet aut innocentia ostensa non est, gravata censetur existimatio, idèque non est testis integer seu omni exceptione major, quamobrem eiusmodi hominis testimonium, tamen non facit probationem simplicem, idèque ob unius eius testificationem non potest parti, pro quâ testimonium prolatum est, deferri juramentum in pro-

bationis supplementum, uti videre est apud Glossatorem Abbatis & Felinum n. 2.

Not. II. Hæc æquiparantur in jure, quòd ad accusandum, testificandum in causâ criminali, & ad ordinum susceptionem admittendi non sint accusati de crimine, interim dum lis seu quæstio criminalis pender, ita docet gl. recepta. *Imola hic n. 1.*

Adde 1. Quòd talis multò minùs ad beneficia & prælaturas promovendi debet, dum eius existimatio gravata, aut vitæ honestas in dubium reuocata est, juxta c. *Omnipotens 4. de accusat.*

Dices: his constitutionibus aliquis in fraudem abuti poterit, si quempiam accuset de crimine, ut eum à testificatione ordinis, beneficii, aut prælaturæ assentione impediatur. *Et cum Io. Andr. hic & Abbate n. 5. Felino n. 2.* huic malitiæ obviari posse, si præfigatur temporis spatium accusatori, intra quod accusationem prosequi ac perficere debeat, postea non audiendus. *Arg. c. 1. de restitut. spoliat. in 6.* vel si recipiatur testimonium accusati, sed exceptio seu oppositio in finem litis referretur, si interim cognitum sit, num testis nocens an innocens existat, quemadmodum etiam *Innoc. docet in cit. c. Omnipotens. 16. Io. Andr. hic n. 3. Imola in fine huius capituli,* quòd accusatus pendente accusatione eligi possit, licet confirmari non debeat, nisi prius innocentia ostensa, vel absolutio facta sit.

Occasione hinc acceptâ tradit *Felinus hic* doctrinam generalem, quòd præiudicium aut commoditas concessa à jure non debeat prodesse ei, qui per fraudem eam procuravit, ut si aliquis ex intentione inimicitiam hominis procuravit, ut eum à testimonio repellere queat, aut si Episcopus procuravit negligentiam Canonicorum in conferendo beneficio, ut collatio ad ipsum post sex menses devoluatur, juxta c. 2. *De cõcess. præb.* quia uti dicitur in c. *Postulâstis. 15. de cõcess. præb.* cum dolosè impediit, dolus suffragari ei non debet, sed secus dicendū videtur, si quis nõ per dolum, sed suo jure utens legis commoditatem sibi procurat, & huc spectat regula: quòd dolo nõ agit, qui jure suo utitur.

Adde

6 Adde 2. Quæ dicta sunt de accusato, quòd pendente accusatione non possit esse accusator, aut testis in causâ criminali, neque ad ordines & beneficia promoueri. similiter locum habent, si ex officio iudicis contra aliquem procedatur, vel denuntiatus quispiam sit de graui crimine etiam charitatiuâ tantum denuntiatione, vti hîc *Abbas docet n. 6. Felin. n. 1.* Ratio est, quia per denuntiationem criminis dubia redditur vitæ honestas & integritas viri, ideòq; pendente hoc dubio, non censetur omni exceptione maior.

EODEM TITVLO in VI.
CAPITULUM I.

Mediatores.

PARAPHRASIS.

Mediator Simonie commissæ contra auctorem scelestis propter eius detestationem admittitur ad testimonium, si criminaliter non agatur, sed ciuilitè, & mediator emolumentum inde consecutus non sit.

SUMMARIUM.

1. Proxena seu mediator non potest esse testis circa negotium, in quo intercessit.
2. Nisi utraque pars litigantium consentiat.
3. Vel alij testes haberi nequeant.
4. Si testis fuit instrumentarius super contractu, de cuius postea qualitate aut conditione dubitetur, super ea testis adhiberi potest.
5. Si de crimine Simonie ciuilitè agitur, socius criminis testis produci potest, modo non etiam muneris particeps fuerit. Non potest, si criminaliter agatur.

QVæstio hîc tractanda est, vtrum proxena, seu mediator, qui intercessit ad actum gerendum, possit in testem produci. & regulam ponendam esse negatiuam, quòd proxena non possit esse testis circa negotium, in quo intercessit, vti colligitur

ex hoc c. & *Auth. de testib. §. Quoniam. col. lat. 7. docet gl. hîc. verb. Ciuilitè. Dominicus post princip. Petrus Ancharanus & alij, quos citat & sequitur Farinac. de testib. q. 60. num. 46.*

Multò minus administrator bonorum v. g. Prælatus Ecclesiæ potest esse testis, si litigetur de contractu, quem ipse celebrauit, vt bene docet *Francus in c. vlt. n. 9. hoc tit.* licet contrarium sentiat Archidiaconus allegatus in *glossa hîc. verb. In testem.*

Excipe 1. Nisi pars vtraque litigantium consentiat, tunc compellitur esse testis, vti habetur expressè in *cit. §. Quoniam.* sed quid, si vna pars consentiat, alterâ contradicente. hoc casu *Gl. in c. §. Quoniam. verb. Legem. Francus hîc n. 6. Io. Andr. in c. Dilectorum. n. 7. de testibus cogendis* docent, quòd hoc casu ad testimonium admitti possit, si velit, sed inuitus non compellatur.

Sed arbitrò, si vna pars contradicat, repellendum esse, nam cur proxena ad testimonium ferendū minus aptus censetur, ea afferri solet ratio, quia affectus est ad negotium illud, cuius mediator extitit, perficiendum, confirmandum, aut approbandum; hæc autem ratio sufficit, vt tanquam suspectus repelli possit ab eâ parte, contra quam ad gestæ rei confirmationem producit, sicuti *Dominicus hîc* significat paulò post principium. *Gl. & Farin. l. c.*

Excipe 2. Quòd in subsidium, si alij testes haberi nequeunt, proxena ad testificandum admitti immò cogi possit, vti docet *Francus hîc. n. 7. Abbas in c. Insuper. n. 11. extra hoc tit. Farinac. n. 417.*

Excipe 3. Si proxena ex partium consensu adhibitus sit in testem instrumentarium super contractu, ac postea dubitetur de qualitate aut conditione contractus non videtur repelli posse iuxta ea, quæ docet *Farin. q. 62. n. 112.* immò ex vnâ parte, qui iam melius nôsse rem censetur, magis idoneus esse videtur.

Excipiunt 4. hîc Canonistæ, quòd mediator Simonie commissæ in testem produci possit, si agatur de crimine ciuilitè, videlicet ad priuationem beneficii, dummodo nihil